

МАЗУРЕНКО В.П.,
Київський національний університет
Інститут міжнародних відносин
імені Тараса Шевченка
доцент кафедри міжнародного бізнесу
кандидат економічних наук,

**СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У КОНТЕКСТІ
ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

Анотація: В статті досліджуються проблеми та перспективи підвищення ефективності управління інноваційною діяльністю в контексті підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Викладено рекомендації щодо комплексу заходів, які сприятимуть розвитку інноваційної діяльності та забезпечуватимуть модернізацію та підвищення конкурентоспроможності економіки.

Ключові слова: інновації; інноваційне управління; інноваційна діяльність; конкурентоспроможність економіки.

Аннотация: В статье исследуются проблемы и перспективы повышения эффективности управления инновационной деятельностью в контексте повышения конкурентоспособности национальной экономики. Изложены рекомендации по комплексу мер, которые будут способствовать развитию инновационной деятельности и обеспечивать модернизацию и повышение конкурентоспособности экономики.

Ключевые слова: инновации; инновационное управление; инновационная деятельность; конкурентоспособность экономики.

Annotation: This article deals with the problems and prospects for improving the management of innovation in the context of improving the competitiveness of the national economy. Recommendations for a set of measures that will promote innovation and ensure the modernization and competitiveness of the economy.

Keywords: innovation, innovation management, innovation; economic competitiveness.

Постановка проблеми. Глобалізаційні тенденції сучасного світу мають значний вплив на національну економіку. Глобалізація розвивається в тісному взаємозв'язку з модернізацією національних економік, що являє собою процеси соціально-економічної трансформації суспільства, в ході якої відбувається перехід до сучасного суспільства, в основі якого орієнтація на інновації.

Без сумнівів, на сьогодні українська економіка потребує інновацій. Це обумовлено тим, що морально і фізично застарівають основні виробничі фонди, більшість використовуваних технологій відстають від світового рівня, продуктивність праці нижча, ніж в економічно розвинених країнах, у критичному стані перебуває транспортна інфраструктура країни. Значне відставання накопичується по ряду ключових високих технологій. Маючи значний науково-технічний потенціал, Україна майже не володіє високими технологіями. Все це актуалізує впровадження та вдосконалення систем і методів управління інноваційною діяльністю на всіх рівнях вітчизняної економіки.

Вивченню питань стратегічного управління інноваціями приділено достатньо велику увагу з боку науковців, зокрема Ю.Бажала, Л.Федулової, А.Гриньова, С.Ілляшенка та багатьох інших. Теоретичні засади і практику забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної економіки в умовах економічних трансформацій та інноваційного розвитку досліджували такі вітчизняні науковці, як О.Болховітінова, Я.Базиліук, О.Власюк, А.Гальчинський, В.Гесць, Б.Кваснюк, С.Кіреєв, І.Крючкова, В.Мунтіян, В.Сіденко, М.Скрипніченко, О.Шнирко. Поряд з цим залишається актуальним пошук шляхів розвитку інноваційної діяльності в Україні.

Розвиток науково-технічного прогресу поряд з всезростаючої потребою забезпечення конкурентоспроможності та збереження попиту на свою продукцію, змусило вітчизняні підприємства підвищити увагу до інноваційної діяльності. Принципово важливим при цьому є та обставина, що ефективність інновацій в сучасному суспільстві досягається не тільки розвитком науки і ростом кількості винаходів, але в переважно за рахунок забезпечення ефективного перебігу всього інноваційного циклу, однаково важливими компонентами якого є отримання нових знань, передача їх у виробничі сектору економіки, насамперед у промисловість, і їх використання там.

Здійснення повного обсягу робіт, пов'язаною з розробкою, виробництвом і реалізацією нововведень, в рамках одного підприємства практично неможливо. Фази інноваційного процесу значно розрізняються за змістом вирішуваних завдань, способів організації і характеру виконуваних робіт. Разом з тим, успішне протікання інноваційного процесу можливе лише при інтеграції всіх його компонентів у єдине ціле. Тому основним завданням управління інноваційними процесами є не стільки організація робіт на кожній стадії, скільки формування коопераційних зв'язків між учасниками всього інноваційного циклу, в тому числі що знаходяться і за межами підприємства, організація їх взаємодії і орієнтація на загальний кінцевий результат.

Також управління інноваціями, їхньою результативністю передбачає орієнтацію створюваних в компанії інновації на споживача, тобто створювати для нього нову цінність. Саме орієнтація на споживача, на задоволення його потреб і бажань, як відомо, відрізняє інновацію від винаходу. Необхідним є забезпечення швидкості виведення інновацій на ринок. Компанії, які першими вийшли на ринок з інноваційним продуктом і правильно себе повели, отримують домінуючу частку ринку. Запізнілі ж не можуть навіть повернути вкладення в розробку інновації. Слід зазначити, що стійкі конкурентні переваги досягаються внесенням інновації одночасно на двох і більше рівнях бізнесу, наприклад – в продуктах і в процесах. При цьому потрібно мати на увазі, що витрати і ризики на створення інновацій процесу нижче, їх важче імітувати, вони швидше приносять прибуток, а отримані конкурентні переваги зберігаються довше, ніж від інновації продукту/послуги.

У процесі управління інноваційною діяльністю важливий також контроль ризиків інноваційного процесу, пов'язаний з креативною стороною інновацій, невизначеністю термінів реалізації інновації, технологічної здійсненності інновації. Необхідно володіти методами реалізації проривних інновацій, здатних забезпечити компанії вибухове зростання забезпечує додаткові конкурентні переваги; стійке зростання бізнесу; збільшення експортного потенціалу продуктів; зниження витрат на просування продуктів; збільшення вартості компанії.

Інноваційна активність в Україні залишається досить низькою у порівнянні із країнами з розвинутою економікою. Найбільш інформативну оцінку стану інноваційного розвитку України в розрізі ключових факторів, що його визначають, отримано на основі використання індикаторів Європейського інноваційного табло, які включають п'ять груп індикаторів: «рушійні сили інновацій», «створення нових знань», «інновації та підприємництво», «індикатори застосування інновацій», «інтелектуальна власність». Для об'єктивної оцінки стану інноваційного розвитку України важливе значення має визначення її відносної позиції в рамках країн ЄС за допомогою Європейського інноваційного індексу, Європейського інноваційного табло (ЄІТ).

За ЄІТ Україна знаходиться в останній за рівнем інновативності четвертій групі – «країни, що рухаються навздогін» зі значенням індексу 0,23. Цю групу складають: Угорщина – 0,24, Росія – 0,23, Україна – 0,23, Латвія – 0,22, Польща – 0,21, Хорватія, Греція – 0,20, Болгарія – 0,19, Румунія – 0,16, Туреччина – 0,08. У порівнянні з іншими країнами ЄС відставання України становить: від «країн-лідерів» – приблизно у 3 рази (Швеція – 0,68), від «країн-послідовників» – 2 рази (Великобританія – 0,48), від країн «помірні інноватори» – 1,6 рази (Норвегія – 0,35)¹. Ранжування країн на основі цього комплексного індикатора інноваційного розвитку має цінність в тому плані, що цей показник визначає, наскільки економічне зростання країни базується на інноваціях. Причому інновації в термінах ЄІТ розуміються в більш широкому контексті, ніж просто технологічні нововведення. Окрім досліджень, розробок, технологій, вони включають показники технологічних дифузій, показники поширення нових знань і ступінь використання інформаційних технологій.

Нажаль інноваційні процеси в економіці України не набули вагомих масштабів, кількість підприємств, що впроваджують інновації є досить низькою і станом на 2012 рік цей показник становив 13,6%, що менше в 3–4 рази, ніж в інноваційно розвинутих економіках (табл. 1)².

Таблиця 1

Впровадження інновацій на промислових підприємствах України

Роки	Питома вага, що впроваджували інновації, %	Впроваджено нових технологічних процесів, процесів	у т.ч. маловідходні, ресурсозберігаючі	Освоєно виробництво інноваційних видів продукції, *найменувань	з них нові види техніки	Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %
2000	14,8	1403	430	15323	631	
2001	14,3	1421	469	19484	610	6,8
2002	14,6	1142	430	22847	520	7,0
2003	11,5	1482	606	7416	710	5,6
2004	10,0	1727	645	3978	769	5,8
2005	8,2	1808	690	3152	657	6,5
2006	10,0	1145	424	2408	786	6,7
2007	11,5	1419	634	2526	881	6,7
2008	10,8	1647	680	2446	758	5,9
2009	10,7	1893	753	2685	641	4,8
2010	11,5	2043	479	2408	663	3,8
2011	12,8	2510	517	3238	897	3,8
2012	13,6	2188	554	3403	942	3,3

¹ Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс] Режим доступу:

http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=47920&cat_id=460

² Державна служба статистики [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Джерело: Державна служба статистики України [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Наукоємність промислового виробництва знаходиться приблизно на рівні 0,3%, що на порядок менше від світового рівня. Майже третина коштів, що витрачаються на інноваційну діяльність, припадає на закупівлю обладнання, в той час як на придбання прав на нову інтелектуальну власність або на проведення НДДКР витрати на порядок менші (табл. 2).

Таблиця 2

Інноваційна активність в Україні

Роки	Питома вага підприємств, що займалися інноваціями	Загальна сума витрат	Дослідження і розробки	Придбання інших зовнішніх знань	Підготовка виробництва для впровадження інновацій	Придбання машин обладнання та програмного забезпечення	Інші витрати
	%						
2000	18,0	1760,1	266,2	72,8	163,9	1074,5	182,7
2001	16,5	1979,4	171,4	125,0	183,8	1249,4	249,8
2002	18,0	3018,3	270,1	149,7	325,2	1865,6	407,7
2003	15,1	3059,8	312,9	95,9	527,3	1873,7	250,0
2004	13,7	4534,6	445,3	143,5	808,5	2717,5	419,8
2005	11,9	5751,6	612,3	243,4	991,7	3149,6	754,6
2006	11,2	6160,0	992,9	159,5	954,7	3489,2	563,7
2007	14,2	10850,9	986,5	328,4	-	7471,1	2064,9
2008	13,0	11994,2	1243,6	421,8	-	7664,8	2664,0
2009	12,8	7949,9	846,7	115,9	-	4974,7	2012,6
2010	13,8	8045,5	996,4	141,6	-	5051,7	1855,8
2011	16,2	14333,9	1079,9	324,7	-	10489,1	2440,2
2012	17,4	11480,6	1196,3	47,0	-	8051,8	2185,5

Джерело: Державна служба статистики України [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Майже половина з інноваційних підприємств взагалі не фінансують проведення в інтересах свого виробництва наукових досліджень.

Таке становище обумовлено як браком коштів, так і відсутністю в останні роки дійової державної системи стимулювання інноваційної діяльності, зачатки якої були поступово скасовані щорічними в останні 5 років поправками до відповідних бюджетних та інших законів. Джерела фінансування інноваційної діяльності представлено в таблиці 3.

Таблиця 3

Джерела фінансування інноваційної діяльності в Україні

Роки	Загальна сума витрат	У тому числі за рахунок коштів			
		власних	державного бюджету	іноземних інвесторів	інші джерела
млн. грн.					
2000	1757,1	1399,3	7,7	133,1	217,0
2001	1971,4	1654,0	55,8	58,5	203,1
2002	3013,8	2141,8	45,5	264,1	562,4
2003	3059,8	2148,4	93,0	130,0	688,4
2004	4534,6	3501,5	63,4	112,4	857,3
2005	5751,6	5045,4	28,1	157,9	520,2
2006	6160,0	5211,4	114,4	176,2	658,0
2007	10850,9	7999,6	144,8	321,8	2384,7
2008	11994,2	7264,0	336,9	115,4	4277,9
2009	7949,9	5169,4	127,0	1512,9	1140,6
2010	8045,5	4775,2	87,0	2411,4	771,9
2011	14333,9	7585,6	149,2	56,9	6542,2
2012	11480,6	7335,9	224,3	994,8	2925,6

Джерело: Державна служба статистики України [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Низький рівень наукоємності вітчизняного виробництва визначається не тільки дефіцитом грошей або браком стимулів і пільг. Фундаментальне значення має структура економіки. В українській економіці домінують низько технологічні галузі виробництва, які природно відносяться до малонаукоємних галузей: добувна і паливна – 0,8–1%; харчова, легка промисловість, агропромисловий комплекс – 1,2%. У цілому в Україні домінує відтворення виробництва 3-го технологічного укладу (гірнична металургія, залізничний транспорт, багатотоннажна неорганічна хімія та ін.). Відповідно майже 95% вітчизняної продукції належить до виробництв 3-го та 4-го технологічних укладів. Зростання ВВП за рахунок введення нових технологій в Україні оцінюється всього у 0,7–1%.

З наведених даних видно, що переміщення України сходинками інноваційного розвитку вимагатиме величезних зусиль, ресурсів, політичної волі і високої мобілізованості суспільства. Проте для окремих секторів вітчизняної економіки ці зусилля мають бути ще більшими, ніж в цілому по всій економіці. У першу чергу це стосується аграрного сектору, галузі легкої промисловості та фармацевтики.

Аналіз даних експертних оцінок, отриманих в рамках виконання Державної програми прогнозування науково-технологічного та інноваційного розвитку України на 2008-2012 роки³, свідчить, що вітчизняна наука зберегла здатність за певних умов виконувати дослідження і отримувати результати світового рівня з наступних напрямів: розробка новітніх розділів математики (зокрема в теорії функцій, функціональному аналізі) та теоретичної фізики; дослідження наноструктур і розробка нанотехнологій; радіофізика міліметрового та субміліметрового діапазону; імунобіотехнології, біосенсорика та молекулярна діагностика; біотехнологія рослин та біофізика; біодеградація; кріобіологія та кріомедицина; нейронаука, зокрема нейрофізіологія; інформатика; мікро- та оптоелектроніка; аерокосмічні технології, а також у низці інших напрямів фізики, хімії, біології.

Україна зберегла також потужний, практично безпрецедентний, принаймні для Європи, потенціал матеріалознавчої науки, зокрема в таких напрямках світового значення: управління процесами структуроутворення, формування властивостей конструкційних та інструментальних матеріалів, їх зварювання, в тому числі з використанням висококонцентрованих джерел енергії та електромагнітного впливу (електронно- та іонно-променеві технології, лазерні технології тощо); розробка технологій виробництва функціональних матеріалів для електроніки, лазерної та діагностичної техніки; створення новітніх композиційних матеріалів та вивчення механічних властивостей побудованих на їх основі складних конструкцій і систем; розробка технологій виробництва синтетичних алмазів та інших надтвердих матеріалів, а також інструменту на їх основі.

Ціла низка конкурентоспроможних вітчизняних розробок вже сьогодні могла б потужно вийти на світовий ринок. Серед них: технологія і комплекс апаратури для зварювання живих тканин при хірургічних операціях; поліорганосилоксинові адсорбенти; вітчизняні антибіотики – циклоспорини; одержання на основі вітчизняних технологій титанових сплавів; вітчизняні надтверді матеріали та інструмент на їх основі та інші.

Про збережений потенціал вітчизняної науки свідчить і той факт, що українські вчені беруть активну участь в загальноєвропейському та світовому ринках наукових кадрів і наукових розробок та користуються на ньому значним попитом. Проте висока мобільність наукових кадрів має місце без будь-якої участі держави, тому не використовується в інтересах країни. Поза інтересами країни залишається і численна українська наукова діаспора в зарубіжних наукових структурах.

Тому назріла нагальна необхідність у зламі негативних тенденцій, що склалися в науковій сфері, спрямуванні державної політики на формування якісно нового науково-технічного потенціалу, максимального його використання для переведення вітчизняної економіки на інноваційний шлях розвитку.

Для розбудови інтелектуально-орієнтованої економіки і формування суспільства знань Україна повинна мати ефективну науку світового рівня: високопродуктивних науковців, сучасне технологічне оснащення та інформаційне забезпечення їх праці, раціональну організацію науково-дослідних, дослідно-конструкторських розробок, розвинуту систему комерціалізації наукових результатів, інакше кажучи, науку з високим інноваційним потенціалом.

У практиці інноваційного розвитку багатьох країн, особливо європейських, незважаючи на процеси інтеграції, створення різних мереж і підвищення рівня глобалізації добре проглядається регіональна складова інноваційності.

У рамках формування та функціонування національних інноваційних систем у другій половині 1990-х рр. в промислово розвинених країнах були прийняті програми стимулювання інноваційної діяльності, спрямовані на поширення інновацій. Це в значній мірі сприяло розвитку інноваційної діяльності в регіонах цих країн, формування різних організаційних структур і механізмів підвищення їх ефективності (див. табл.4).

³ Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми прогнозування науково-технологічного та інноваційного розвитку України на 2008-2012 роки» [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1118-2007-%EF>

Таблиця 4

Найбільш поширені способи стимулювання інноваційної діяльності, які діяли у ряді країн світу у другій половині 1990-х років⁴

Види пільг	Величина
1	2
США	
1. Виключення витрат на НДДКР, пов'язаних з основною виробничою і торговою діяльністю, із суми доходу, який оподатковується	До 20%
2. Пільгове оподаткування венчурних фірм і фірм, які здійснюють НДДКР	До 20% приросту витрат на НДДКР порівняно з середньорічним рівнем цих витрат за попередні три роки. До 20% витрат компаній на програми фундаментальних наукових досліджень, які виконуються університетами за контрактами з ними; виключення з доходу, який оподатковується, вартості наукової апаратури і устаткування, яке безкоштовно передається компаніям університетами і науково-дослідними організаціями
3. Відсутній податок на оренду венчурних фірм	н/д
4. Пільговий режим амортизаційних відрахувань	Термін експлуатації устаткування встановлюється в 3 роки, а для інших фондів – до 5 років
5. Не підлягає оподаткуванню юридична форма ризикового капіталу	н/д
6. Інвестиційний податковий кредит	Зменшення податку на прибуток в розмірі від 6 до 10% загальної вартості інвестицій в устаткування
7. Зменшення податку на прибуток від операцій з цінними паперами венчурних структур	60% доходу не оподатковується взагалі, а 40% обкладається звичайними податками
8. Адміністрація у справах малого бізнесу (АМБ) гарантує повернення приватного капіталу, який вкладається у венчурний бізнес	До 90% приватного капіталу
9. АМБ надає субсидії венчурному бізнесу: – на розширення зовнішньоекономічної діяльності; – на різні види управлінської допомоги	До 100 тис. дол. на 8 років до 1 млн. дол. на 25 років
10. Федеральні відомства зобов'язані виділяти зі свого бюджету кошти на фінансування венчурного бізнесу	Не менше ніж 1,25% зі свого бюджету
11. Згідно законодавству США венчурні фірми залучаються до виконання всіх інноваційних проектів	При вартості проектів більше 100 тис. дол.
ВЕЛИКОБРИТАНІЯ	
1. Зменшення податку на прибуток венчурних фірм	Звичайний податок на прибуток 35%, а для венчурних фірм – 25%.
2. Система страхування засобів, які надаються венчурним фірмам	Гарантує повернення 70% середньострокових позик, які надаються на 2–7 років
3. Списання витрат на НДДКР на собівартість продукції (послуг)	У будь-якій сумі
4. Субсидії на проведення досліджень і розробку нових видів продукції або процесів	75% витрат (не більше 50 тис. фунтів стерлінгів) фірм, на яких зайнято до 50 чол.
5. Згідно з державними програмами по субсидуванню малих інноваційних фірм відшкодовуються витрати на нововведення	До 50% витрат на нововведення

⁴ Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс] Режим доступу: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=47920&cat_id=460

1	2
НИМЕЧЧИНА	
1. Дотації на підвищення кваліфікації науково-дослідного персоналу (не більше ніж 5 співробітників від кожної фірми), а саме: на стажування у вузах, наукових інститутах, інших державних або приватних науково-дослідних організаціях	На строк до 3 років
2. Цільові безоплатні субсидії підприємствам, які освоюють нову технологію	Не більше 54 тис. марок для придбання і монтажу нового технологічного устаткування. До 900 тис. марок для впровадження удосконалень на строк до 3 років
3. Оплата витрат на технічну експертизу проектів, оцінку можливостей патентування результатів проведення НДДКР	До 80% витрат на інженерні та інші консультації
4. Пільгові кредити фірмам, річний продаж яких не перевищує 300 млн. марок, що вкладають кошти в модернізацію підприємства, освоєння випуску нових товарів, а також в заходи щодо раціонального використання енергії	До 50% коштів, що вкладаються власником фірми
5. Пільгові кредити малим і середнім підприємствам, які вступають в промислову кооперацію з іншими фірмами	До 100 тис. марок
6. Пільгові кредити фірмам, які упроваджують ЕОМ	Строком на 15 років
7. Субсидії малим і середнім фірмам для придбання майна з метою досягнення економії витрат енергії	До 7,5% вартості придбаного майна
8. Дотації малим підприємствам на інвестування в НДДКР під час придбання патентів і рухомого майна, а також на час вкладень в нерухоме майно, які використовуються для НДДКР	20% вартості придбаного або створеного майна в межах його вартості до 500 тис. марок
9. Дотації малим і середнім фірмам на наукові дослідження або розробку нової технології для виготовлення продукції	30% договірної або контрактної суми проекту в межах 120 тис. марок на рік
10. Дотації підприємствам з кількістю зайнятих до 1000 чол. на наукові дослідницькі роботи, що виконуються по їх замовленню в учбових і науково-дослідних організаціях	До 50% вартості робіт, але не більше 300 тис. марок
11. Система страхування кредитів	Гарантує приватним банкам 80% вартості позик на 15–23 роки
12. Фірми з обмеженою відповідальністю	Повністю звільняються від податку
13. Прискорена амортизація	10% витрат виробництва на нове устаткування
14. Дотації наукомістким підприємствам, які існують не більше ніж два роки і налічують не більше 10 зайнятих	75% витрат, пов'язаних з їх створенням або розвитком, але не більше 750 тис. марок на одне підприємство
15. Дотації комунальній владі, учбовим, науково-дослідним установам, торговельно-промисловим палатам на створення технологічних центрів	75% витрат, що виникають на стадії планування і підготовки, але не більше 100 тис. євро, а також на стадії безпосереднього будівництва центру, але не більше 1,5 млн. марок
16. Податкова знижка на приватні інвестиції в НДДКР	До 7,5%
ІТАЛІЯ	
1. Пільгові кредити на технологічні нововведення (30% сум кредиту видається протягом реалізації програми і до 20% на її завершальній стадії)	До 80% вартості проекту на термін 15 років
2. Субсидії малим і середнім підприємствам добувної і обробної промисловості на покупку і лізинг ЕОМ	25% (32% для південних районів країни) вартості ЕОМ

1	2
3. Зменшення прибуткового податку	До 50% витрат на НДДКР у поточному році
4. Прискорена амортизація на час технічного переоснащення	Понад звичайні норми амортизаційних відрахувань, 45% вартості основних засобів (по 15% на рік), протягом 3 років з моменту придбання
5. Податкові пільги у разі придбання передової технології	До 25% суми інвестицій для підприємств з чисельністю зайнятих до 100 чол.
6. Зниження податкових платежів	До 40–50% витрат на оплату послуг, які сприяють придбанню нової технології, залежно від розміру підприємства
ФРАНЦІЯ	
1. Державні дотації організаціям, які займаються науково-дослідними роботами за контрактами	До 50% суми витрат на проведення робіт по замовленнях малих і середніх підприємств
2. Субсидії малим і середнім підприємствам	До 50% витрат підприємств на наймання наукового персоналу (не більше 175 тис. франків на рік)
3. Податковий кредит на приріст витрат на НДДКР	25% приросту витрат компаній на НДДКР порівняно з рівнем минулого року
4. Пільговий податок для нових компаній	25% прибутку протягом 3 років
5. Не обкладаються податками засоби, що вкладаються в ризиковані проекти	н/д
ЯПОНІЯ	
1. Пільговий податок на прибуток венчурних підприємств	Звичайний податок 42%, а у венчурних фірм 30%
2. Податкова знижка на приватні інвестиції в НДДКР	20%
3. Отримання субсидій з державних фондів	До 2 млн. ієн
4. Пільгові кредити венчурним фондам	5–6% річних
5. Урядова організація гарантує повернення фінансових коштів, які були вкладені у венчурний бізнес	До 80% об'єму коштів
КАНАДА	
1. Субсидії на реалізацію проектів промислових досліджень	До 50% витрат на заробітну плату науково-дослідного персоналу
2. Зменшення суми корпоративного податку	На суму, еквівалентну частині приросту власних витрат фірми на НДДКР у відношенні до попереднього рівня
3. Податковий кредит	10–25% капітальних і поточних витрат на НДДКР залежно від масштабу корпорації і її територіального розміщення
БРАЗИЛІЯ	
Пільгове оподаткування	Скорочення до 50% податку на прибуток для покриття витрат бразильських і іноземних компаній на наукові дослідження і розвиток технології у галузі мікроелектроніки. Звільнення продукції цієї галузі від 10–15% податку на промислові виробни. Скорочення на 1% податку на прибуток компаній, які інвестують капітал в національні фірми, пов'язані з виробництвом засобів інформатики або розвитком технологій (до жовтня 1999 р.)
ІЗРАЇЛЬ	
Дотації на проведення НДДКР	50% витрат промислових компаній
АВСТРАЛІЯ	
Податкові пільги на інвестиції в наукомісткі галузі	50% податку, встановленого для інших галузей

Зарубіжний досвід показує, що інфраструктура підтримки інноваційного бізнесу є реальним інструментом позитивного впливу влади на інноваційний економічний розвиток.

Узагальнюючі викладене виокремлено фактори, які стримують розвиток інноваційної діяльності в Україні.

По-перше, економічні фактори: недостатня фінансова підтримка з боку держави; нестача власних грошових коштів; низький платоспроможний попит на нові (інноваційні) продукти з боку споживачів; висока вартість нововведень; високий економічний ризик; довгі строки окупності нововведень.

По-друге, виробничі фактори: низький інноваційний потенціал організацій; брак кваліфікованого персоналу (інноваційних менеджерів); недостатність та закритість інформації про нові технології та ринки збуту; несприйнятливості організацій до нововведень; неусвідомлення можливостей та шляхів до кооперування.

По-третє, соціальні фактори: низький попит на інноваційну продукцію; недосконалість законодавства; невизначеність термінів інноваційного процесу; нерозвиненість інноваційної інфраструктури; нерозвиненість ринку технологій.

У вирішенні глобального завдання з виведення країни на новий рівень досягнення динамічно стійкого розвитку економіки першочергова роль належить інноваціям та інноваційній діяльності, здатним забезпечити безперервне оновлення технічної та технологічної бази виробництва, освоєння і випуск нової конкурентоспроможної продукції, ефективно проникнення на світові ринки товарів і послуг, що вимагає модернізації всіх сфер суспільного життя і, передусім, економіки. Сучасна модернізація – це прискорений і ініційований державою процес перетворення країни в промислову державу, кінцева продукція якої стає конкурентоспроможною на світовому ринку.

У ході дослідження було виявлено, що модернізація припускає широкі і масштабні запозичення технологій і стереотипів поведінки на ринку. Це змушує максимально чітко визначати порівняльні витрати, що виникають при використанні вже наявних технологічних рішень або розробці власних. Виважена політика запозичень передбачає неупереджене порівняння наявних технічних можливостей з їх зарубіжними аналогами і підпорядкування політики цілям мінімізації витрат на технологічне переозброєння виробництва. Крім того, модернізація ґрунтується на усвідомленій концентрації фінансових та інших господарських ресурсів та направлення їх у заздалегідь певні «точки зростання», тобто галузі, які можуть бути оновлені і виведені з найбільшою ефективністю на відповідний світовому рівень. Після досягнення стійкого зростання в цих галузях модернізація поширюється горизонтально – спочатку на інші сектори економіки, потім на соціальну і, як правило, в останню чергу на політичну сферу.

В даний час спостерігаються значні протиріччя між фактичним і бажаним станом інноваційної підсистеми вітчизняної економіки. Вирішити наявні протиріччя можливо за допомогою вдосконалення інноваційного управління з урахуванням вимог, що висуваються перед процесами модернізації, які відбуваються в Україні. Отже, ефективно управління інноваціями, насамперед, має:

- забезпечувати стійке економічне зростання і конкурентоспроможність вітчизняної економіки за рахунок використання науково-технічного та інноваційного потенціалу;*
- забезпечувати фінансову самодостатність та стійкість відносно впливу зовнішнього середовища;*
- виступати одним з механізмів вирівнювання соціально-економічного становища регіонів України;*
- забезпечувати здатність взаємодії та інтегрування в інноваційні системи вищого рівня;*
- забезпечувати формування на основі збалансованого поєднання ринкових та державних механізмів.*

З метою вдосконалення інноваційної діяльності в Україні необхідний системний підхід, який передбачає створення сприятливого економічного та правового середовища, побудову ефективної інноваційної інфраструктури, вдосконалення механізмів комерціалізації результатів наукових досліджень і експериментальних розробок, чого неможливо добитися без державного сприяння. З огляду на вищезазначена комплекс заходів, як повинні здійснювати представники органів державного управління мають включати:

- сприяння технічному переозброєнню виробництва;*
- активізацію припливу інвестицій в основний капітал;*
- стимулювання інноваційної активності господарюючих суб'єктів;*
- підтримку зовнішньоекономічної діяльності інноваційно активних підприємств;*
- стимулювання розвитку наукомістких виробництв в інноваційно активних територіях;*
- збільшення фінансування;*
- сприяння формуванню комплексної інноваційної інфраструктури в регіонах.*

Реалізація вищезначених заходів дозволить удосконалити інноваційну діяльність в умовах модернізації економіки (збільшення потреби в НДДКР, збільшення потреби в інноваціях з боку виробників, впровадження патентів, прискорення комерціалізації інновацій, підвищення інноваційної активності, формування сприятливого інноваційного клімату, інтеграція у світову інноваційну систему тощо).

Список використаних джерел:

- 1. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс] Режим доступу: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=47920&cat_id=460*
- 2. Державна служба статистики [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>*
- 3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми прогнозування науково-технологічного та інноваційного розвитку України на 2008-2012 роки» [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1118-2007-%EF>*